

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

6. Martis currus; Symbolum est iracundi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

is exempli nascitur emendatio. Pingitur Mars armis horridus, aciaacem manu rotans, cum lemmate: *fortiter, sed cautè:*

Hic licet infestis nusquam penetrabilis armis
Securus propria conditione Deus:
At caput Ætneo munit, pectusque metallo,
Ceu mortem impavidus terreat, ac paveat.
Consilium cauto Princeps à Principe sume:
Sint tibi cuncta licet prospera, cuncta time.

Neque verò prudentiâ tantum opus est in bello inchoando, sed etiam, & vel maximè in gerendo: cujus rei symbolum est Capricornus, signum cœleste superiore parte Hircum aut Caprum, posteriore piscem referens, cum hoc carmine:

Addita sideribus radiantia cornua tollit
Squamigero constans Pisce, Caproque Fera.
Iras fronte gerit, cauda fluitante timorem,
Anterior terret, posteriorque fugit.
Hoc Ducis officium, pugnax ut cornua sumat,
Et simulare sciat lubricus arte fugam.

(i) Sed tamen etiam Martiali curru laxandæ non rarò habent. Nam juxta Poëtam: *Martis equi ante Notos, Zephyrumque volant.* Quid hic significatur? Celeritate opus esse in bello. Philosophi Romani effatum est: una rebus salus est, occurrere ad primos rerum impetus. Alexander Macedo festinatione vincebat; qui rogatus, quare ratione tantum sibi imperium tam brevi tempore comparasset, respondisse fertur: *nihil differendo.* C. Julius Cæsar Dictator, ut scribit Suetonius, Pontico triumpho inter pompæ fercula, trium verborum prætulit titulum: VENI, VIDI, VICI. Stadius Martis curru etiam *Famam* volentem adjunxit: nam bella constant celeritate, & famâ. Sæpe quod falsò creditum est, veri vicem obtinuit, inquit Curtius. Et Livius lib. 27. Famâ bellum conficit, & parva momenta in spem, metumque impellunt. Accedit Tacitus: *Fama in novis cœptis validissima est: primisque eventibus metus aut fiducia gignitur.*

VI. (k) Quidam per Martern, designant hominem iracundum, & impotem animi. Mars enim instar furibundi à Poëtis pingitur. Et quid est ira, nisi furor brevis? Mars celeri curru rapitur; nulla stabilitas in animo iracundo; ex uno affectu in alium revolvitur. *Præcordia fatni quasi rota carri, & quasi axis versatilis cogitatus illius,* inquit Ecclesiasti-

Ffff 3

stasti-

(i) Celeritas in bello, (k) Martis currus imago hominis iracundi.

fiasticus c. 33. Ex confuso & turbido corde similes cogitationes prodeunt. Quid auribus est ingratius stridente currus rotâ? quid iracundi clamoribus magis absonum, aut inconditum? Et quales sunt rotæ currus hujus? indomitæ perturbationes, feroces & præcipites impetus, quibus animus in vindictam impellitur. Verè Isaias: *Rota ejus, quasi impetus tempestatum.* c. 5. In tempestate, quod est horror & caligo; hoc sunt in iracundo, offusæ menti tenebræ: quot in illa sunt tonitrua; hoc, in isto vociferationes & convitia: quod in illa, fulmina; hoc in isto minæ & intentata verbera: quod in illa ventorum conflictus; hoc, in isto contrariorum affectuum tumultus: quod in illa fluctus, procellæ, naufragia; hoc in isto sunt totius corporis jactationes, & foeda præsertim oris spumantis, facies, & valetudinis ac honestatis extrema labe. Mars manu vibrat hastam; iracundus vindictam, nullo discrimine iusti vel iniusti.

VII. (1) Adulterium Martis, à Vulcano deprehensi & nexibus vincti, notissima res Poëtis est; Ovidius;

Mars quoque deprensus fabrilia vincula sensit:

Notior in cælo fabula nulla fuit.

De hoc figmento eleganter & castè Furius Fulgentius Episcopus lib. 2. Mytholog. scribit in hæc verba: Venus Marti concubuit; Sol eos Vulcano prodidit; hic catenas adamantinas excogitavit, quibus adulteros vinciret. Venus in doloris vindictam, quinque Solis filias amoribus succendit. *Pasiphaën*, *Medeam* (non illam Colchidem, Jafonis uxorem) *Phædræ*, *Circen*, & *Dircen*. Hæc igitur amorum dea, quinque Solis filias, id est, quinque humanos sensus, luci ac veritati deditos, quasi Solis foetus, hac corruptela fuscatur. Unde illis nomina. *Primam* Pasiphaën nempe omnibus apparentem, id est, Visum vocarunt. *Secundam* Medeam, quasi *Audium*, hoc est, *ἰδέν ἰδῆν*, nullam visionem. *Tertiam* Circen, id est, *Tactum*, quasi dicerent *ἁπάντων κερταίν*, manuum judicium. *Quartam* Phædræ, *Odoratum*, Græcè *ὀσφραίν ἰδῆν*, ferens suavitatem. *Quintam* Dircen, Saporis indicem, quasi *ἰσχυρῆν*, acerbè judicans. Quinque has filias exitiali morbo detentas interiisse ferunt, quò quid aliud innuitur, quàm foedæ libidinis venenum per sensus in animum instillari, rursusque ex animo in sensuum exitium, & totius corporis pestem redire? Hæc ille vir eruditus & pius, utique alius à S. Fulgentio, qui inter SS. PP. censetur. De etymo harum vocum non est necesse hîc disputare.

VIII. (m)

(1) *Quinque sensus sunt quinque Solis filia.*